

Nr 196.

Av herr **Andersson, Lars**, och herr **Näslund**, om *höjt anslag till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland.*

Det norrländska produktionsanslaget intager en särställning bland skogsvårdsanslagen på så sätt, att statsbidrag ej utgår för enstaka företag, utan enbart för samtliga åtgärder, som enligt skogsvårdsplan för större område (s. k. skogsvårdsområde och i regel omfattande 500—5 000 hektar) behöva utföras på de olika fastigheterna. Detta sammanhänger med betesfrågan. För att få betesfred på skogen, där gemensamt bete nu allmänt förekommer, erfordras att för varje markägare inom skogsvårdsområdet ordnas tillräckliga kulturbeten. Här behövs alltså ett samgående av alla fastighetsägarna, varför propaganda och förberedelsearbeten före planläggningen av åtgärder måste taga en förhållandevis mycket lång tid. Då härtill kommer, att anslaget tillkommit först på senare tid — det tillämpas inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker samt skyddsskogar inom Jämtlands och Kopparbergs län från och med år 1940 och inom skogar i Norrland under skogsvårdsplanen från och med år 1945 — har planläggningsarbetet kommit i gång i större omfattning först under de allra senaste åren.

Vid planläggningen bildas som nämnts skogsvårdsområden, och i samband härmed upprättas kontrakt mellan skogsvårdsstyrelsen och delägarna i området, vari de senare förbinda sig att, därest statsbidrag beviljas, utföra samtliga i skogsvårdsplanen upptagna åtgärder. De kontrakt, som hittills upprättats, upptaga enligt uppgift ett beräknat sammanlagt bidragsbelopp av omkring 5 000 000 kronor utöver de bidragsbelopp, som hitintills beviljats.

För innevarande budgetår anvisade riksdagen under anslaget 1 500 000 kronor mot av skogsstyrelsen äskade 2 000 000 kronor. Av det utav riksdagen anvisade beloppet må enligt Kungl. Maj:ts beslut endast 1 000 000 kronor tills vidare disponeras. Enligt de uppgifter vi under hand inhämtat från skogsstyrelsen fanns vid ingången av budgetåret en behållning på anslaget av omkring 500 000 kronor, eller samma belopp som erfordrats som förvaltningsbidrag till skogsvårdsstyrelserna. Omkring 1 000 000 kronor, varav större delen redan förbrukats, ha sålunda kunnat användas som statsbidrag till markägarna under budgetåret. Detta belopp motsvarar på intet sätt bidragsbehovet enligt skogsvårdsstyrelsernas framställningar. Trots att skogsstyrelsen i höstas återsände till skogsvårdsstyrelserna samtliga då in-

neliggande bidragsframställningar för omprövning och med uppmaning att endast tillstyrka de företag, för vilka oundgängligt behov av bidrag förelåg redan under budgetåret, ha till skogsstyrelsen ånyo inlämnats framställningar om bidrag med belopp, som överstiger de disponibla medlen. Ytterligare framställningar kunna förväntas, varför skogsstyrelsen beräknar, att till nästa budgetår måste överhållas ansökningar om bidrag till ett belopp av omkring 500 000 kronor.

Behållningen vid ingången av budgetåret 1947/48 om 500 000 kronor har sålunda vid nästa budgetårs ingång förbytt i en »brist» av samma storlek. Mot bakgrunden härav bör det i statsverkspropositionen äskade anslaget — 1 000 000 kronor — ses. Ett bifall härtill skulle medföra att planläggningsverksamheten finge avsevärt inskränkas, möjligen helt upphöra, samt att ändock bidrag skulle kunna tilldelas markägarna endast i obetydlig omfattning.

Särskilt med hänsyn till att, som tidigare framhållits, verksamheten med anslaget helt nyligen kommit i gång, skulle en så kraftig beskäring av planläggnings- och bidragsmöjligheterna innebära ett mycket allvarligt bakslag för hela verksamheten. Speciellt olyckliga konsekvenser skulle detta få i de nytillkomna områdena under anslaget, där den bedrivna verksamheten hittills endast resulterat i planläggning av kulturbeten, vilka ännu icke hunnit utföras, och den propaganda för rationell betesdrift, som färdiga kulturbeten i sig själv medföra, icke kan påräknas.

Men även inom anslagets tidigare tillämpningsområde skulle ett avbrott i verksamheten få allvarliga följder. Betesfredning av skogen är en första förutsättning för den skogliga återuppbyggnad, som är anslagets huvudsyfte. En inskränkning av bidragen till betesanläggningar kommer därför under alla förhållanden att förskjuta utförandet av de skogskulturer och andra skogsvårdande åtgärder, som markägarna i tidigare nämnda kontrakt förbinda sig att utföra i händelse av statsbidrag. Då tiden för åtgärdernas utförande enligt kontrakten är begränsad — i regel till 10 år — kan det rent av ifrågasättas, om icke den omständigheten, att bidrag under flera år utebliva, kan befria markägarna från de kontraktsenliga förpliktelserna, vilket då främst kommer att drabba den skogliga restaureringen.

Skadeverkningarna av ett avbrott i verksamheten med produktionsanslaget ha förutsetts av norrländska skogsproduktionsutredningen, som i sitt belänkande (Statens offentliga utredningar 1940: 3, s. 188) framhåller:

»Den föreslagna verksamheten förutsätter, att skogsvårdsarbetet i berörda delar av landet planlägges för en lång följd av år. Sedan verksamheten påbörjats, kan den icke avbrytas utan att ekonomiska förluster uppkomma och svårigheter av teknisk och psykologisk art dessutom uppstå för skogsvårdsarbetet. Möjligheterna att inskränka den bidragsverksamhet, som planlagts, utan dylika skadeverkningar äro även begränsade. Utredningen

håller på grund härav före, att bidragsverksamheten bör finansieras på sådant sätt, att anslagsbevillningen icke är beroende av det tillfälliga budgetläget.»

I detta sammanhang hänvisas även till riksdagens revisorers uttalande i höstas angående betesfrågan samt det norrländska skogsproduktionsanslaget.

Den ringa förekomsten av gamla hagmarker m. m. gör att man i Norrland oftast måste angripa skogsmark för ordnande av kulturbeten. På grund av klimatet kräves en nästan fullständig uppodling av jorden, om man skall få godtagbara beten. Detta gör, förutom att betesanläggningarna kräva lång tid, även att de bliva dyrbara, och det kan icke förväntas, att de mindre skogsägarna, som utgöra den vida övervägande delen av markägarna, skola kunna utföra dessa åtgärder utan statsbidrag. De bidrag, som hushållnings-sällskapen kunna lämna, äro alldeles för låga att stimulera till de fullständiga betesanläggningar, som behövas för att skogen skall kunna betesfredas.

Det må även framhållas, att betesanläggningarna huvudsakligen utföras av markägarna själva eller med traktor, varför de icke ställa större krav på extra arbetskraft.

Det totala behovet av bidragsmedel uppgår till ett flertal miljoner kronor. Med hänsyn till penningpolitiska synpunkter bör måhända anslaget för budgetåret 1948/49 begränsas till 2 miljoner kronor, varvid vi förutsätta att hela detta belopp liksom hela det belopp riksdagen anvisat för innevarande budgetår ställes till förfogande.

Under hänvisning till det anförda hemställa vi,

att riksdagen för budgetåret 1948/49 under punkt 141 av nionde huvudtiteln Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland måtte anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Stockholm den 19 januari 1948.

Lars E. Andersson.

P. J. Näslund.